

Virusarm telen is investeren

Tekst: Henk van den Berg
teelt- en bedrijfsadvies
(0252) 340301 / 06-51312207
Fotografie: René Faas

Nu de discussie rondom virus in een rustiger vaarwater is gekomen, betekent dit niet dat de aandacht van de teler voor virus minder moet worden. Het project virusarme teelt vaste planten heeft aandachtspunten opgeleverd die niet mogen verzwakken. De aanbevelingen die uit dit vierjarige onderzoek naar voren zijn gekomen, moeten in praktijk worden gebracht. Belangrijkste conclusie uit het project is dat als je jezelf een aantal vrij goed te realiseren spelregels oplegt, je het grootste deel van het virusprobleem hebt ontweken. In de eerste laag van het boekwerk wordt dit op een eenvoudige manier samengevat.

ONTWIJKEN VAN VIRUS

Een aantal dingen moet je als teler kunnen dromen. Als er geen virus in de partij zit, kan dit niet worden over gebracht. Let er echter wel op dat er ook in onkruid virussen kunnen zitten. Op het moment dat er onkruid staat, kan er in principe virus worden overgebracht. Meest logische aanpak: zorg dat er geen onkruid staat. Staat dit er wel, dan de volgende spelregel: als er geen vector is, kan het virus niet van de ene naar de andere plant worden overgebracht. Nog steeds is niet altijd duidelijk dat de vector voor het meest voorkomende virus - namelijk TRV (Tabaksratelvirus) - vrij levende aaltjes zijn. Vooral de Trichodorus en de para Trichodorusaaltjes zijn hier de boosdoener. Zijn

deze aaltjes niet aanwezig, dan is er ook geen overdracht van dit virus. Het komt er dus op neer dat er voor overdracht een virusreservoir moet zijn (plant waarin het virus zich bevindt). Er moet een plant zijn die gevoelig is voor dit virus (waardplant) en er moet een organisme zijn dat het virus van de reservoirplant naar de cultuurplant overbrengt (vector). Eigenlijk eenvoudige materie; het loont om je er in te verdiepen. Zonder virus geen overdracht, zonder vector geen overdracht. Het is dus belangrijk om geen vector, geen gevoelige plant en geen reservoir op de tuin te hebben. Is dit niet mogelijk, zorg dan dat een van de drie ontbreekt. Als je schone planten plant, zorg dan dat er geen onkruid groeit als er wel vectoren aanwezig zijn. Op dat moment vermijd je het virusreservoir. Is onkruid niet te vermijden, zorg er dan voor dat er geen vectoren in het perceel aanwezig zijn (laat het perceel bemonsteren). Op die manier kun je de virusvector (overbrenger) vermijden. Kun je deze beide niet vermijden, teel dan geen planten die waardplant zijn voor dit virus.

EERST INZICHT

Voordat er geïnvesteerd wordt in virusvrij uitgangsmateriaal moet bovenstaande voor 100 procent tussen de oren zitten. Virusvrij materiaal is duur en het is alleen verantwoord om dit te kopen als bekend is hoe deze planten virusvrij of in ieder geval virusarm kunnen blijven. Virusvrij materiaal kopen en niet de moeite nemen om de basiskennis over virus tot je te nemen, is net zo onzinnig als het oppompen van een lekke band. Basiskennis is ook

inzicht in de gezondheid van de eigen partijen. Alleen door bemonstering is het mogelijk om te ontdekken of een partij virusarm is of niet. Als een partij eenmaal virusvrij is gemaakt, is het mogelijk om de partijen door puur visuele selectie virusarm te houden. Er is gebleken dat zelfs een minieme virusaantasting te zien en te verwijderen is. Virusoverdracht vindt vrijwel altijd plaats vanuit de zieke planten binnen de partij. Is dit dus schoon en wordt dit apart behandeld, is de kans groot dat dit jarenlang schoon blijft. Met dit inzicht is het economisch zinvol om virusvrij materiaal aan te schaffen. Omdat virusvrije partijen vaak sneller en gezonder groeien, is er al na gemiddeld drie teeltseizoenen puur winst te behalen met een virusvrij partij. De partij moet dan wel schoon blijven. En, hopelijk een open deur: weefselkweek is niet automatisch virusvrij. Het virusvrij maken van weefselkweekmateriaal is een optie. Als dit niet speciaal wordt vermeld, is de kans op virusbesmet materiaal uit de weefselkweek gewoon aanwezig.

TIJD BESTEDEN

Begin van een virusarme teelt is tijd investeren in de problematiek. Iedereen die is aangesloten bij de Naktuinbouw heeft het boek naar aanleiding van het project virusarme teelt vaste planten in bezit. Schrik niet van de dikte van het boekwerk, want de basis (laag 1) is alleen het eerste stuk en hier is goed doorheen te komen. De andere lagen zijn een verdere verdieping. De kennis uit laag 1 is de minimale kennis die een vasteplantenteler nodig heeft om virusarm te kunnen telen.

